



ใบรับรองวิทยานิพนธ์

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การศึกษามหาทาของแม่บ้านเกษตรกรกรต่อการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรี
ปี พ.ศ. 2533

A Study on the Role of Farmers Housewives in Agricultural
Extension in Amphur Kao-yoy Changwat Petchburi
in 1990

โดย

นางสาวจำปา สทะกะโร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลักสูตร

ว.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2534

ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ 1. / 1. / 34.
(อาจารย์สุภสมบุรณ์ อิงรัตนกร)

กรรมการวิทยานิพนธ์ 1. / 1. / 34.
(อาจารย์บรรณรัตน์ บางสูง)

กรรมการวิทยานิพนธ์ 2. / 1. / 34.
(อาจารย์สุรพล เกษมบุตร)

หัวหน้าภาควิชา 1. / 1. / 34.
(อาจารย์สนอง นิลเพชร)

14068

23 S.A. 2534

รพ.
จ 359 ก
2533

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



14068

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษามหาบทของแม่บ้านเกษตรกรกรรทอการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
ปี พ.ศ. 2533

A Study on the Role of Farmers Housewives in Agricultural
Extension in Amphur. Kao-yoy Changwat Petehburi
in 1990



รฟพ.
(93591)
2534

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 96055
วันเดือนปี.....

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง กทม.
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
พ.ศ. 2534

ACC. NO.....
Date Received 16 ส.ค. 2534...
Call No.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยืมได้เห็นใบแจ้งประวัติการดำเนินการ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง : การศึกษามุมมองของแม่บ้านเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตร
อ.เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2533

โดย : นางสาวจำปา สหะกะโร

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ :
(อาจารย์ศุภสมบุญ อิงรัตนกร)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษามุมมองของแม่บ้านเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและบทบาททางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตร

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แม่บ้านเกษตรกร 120 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive) และแบบง่าย (Simple random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและการหาครอวละ

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 34-43 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 5-7 คน มีอาชีพหลักคือการทำนา มีพื้นที่ครองเฉลี่ยครอบครัวละ 17.98 ไร่ ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง

บทบาททางด้านเศรษฐกิจ แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีบทบาทในด้านการทำงานเกษตร ทางด้านผลิตพืชและผลิตสัตว์ ในการขายผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการซื้ออุปกรณ์เกษตรการขายผลผลิต การจ้างแรงงาน การกู้เงิน การจัดสรรค่าใช้จ่าย การสะสมทรัพย์สิน แม่บ้านเกษตรกรเป็นผู้มีบทบาทในการตัดสินใจรวมควยทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาททางค่านิยม แขนงเกษตรกรส่วนใหญ่เข้ารวมกลุ่มทางการเกษตร โดยมีบทบาทเป็นสมาชิก กิจกรรมที่เข้าร่วมคือ การแปรรูปกระดาษหนังสือพิมพ์ การทำอาหาร คำนการศึกษ การอบรมสั่งสอน การแก้ปัญหา ของบุตร แขนงมีส่วนร่วมทัศนคติ ครอบครัว แขนงเกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สิน ปริมาณเงินสะสมเฉลี่ยครอบครัวละ 4533.33 บาทต่อปี การใช้สิทธิต่างๆ เช่นการเลือกผู้นำหมู่บ้านและยูแทนราษฎร แขนงไปใช้สิทธิ และร่วมทำ กิจกรรมในชุมชน

การพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คือ เกษตรกรตำบลเฉลี่ยปีละ 5.6 ครั้งต่อปี เจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตร 4.46 ครั้งต่อปี โคอเข้ารับการอบรมด้านอาหาร และโภชนาการ การแปรรูปอาหาร ทัศนกรรม แขนงรับข่าวสารการเกษตรทางทีวี ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน และญาติสามี่เป็นไปควยดี ส่วนใหญ่กลุ่มทางการเกษตรมีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก เพราะส่วนใหญ่แขนงเกษตรกรไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม และขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มงานส่งเสริมการเกษตรจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากตัวแขนงเกษตรเองและตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควยอย่างจริงจัง ความดีในการพบปะกับแขนงเกษตรกรก็เป็นส่วนสำคัญมากในงานส่งเสริมการเกษตร และตัวแขนงเกษตรกรเองก็ควรสละเวลาเพื่อเข้ารับเทคโนโลยีใหม่ๆ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควย ในการวางแผนดำเนินงานกิจกรรมในงานส่งเสริมการเกษตรในโอกาสต่อไปควย จะมีการวิเคราะห์ความต้องการของแขนงก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานก็เป็นส่วนควยให้แขนงเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้เป็นอย่างดี ส่วนทางคานคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมของกรมแม่บ้านทางการเกษตร ควยให้มีการฝึกอบรมและพาไปศึกษางานจากกลุ่มอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสภการณ์ ในการดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มและเมื่อเสร็จสิ้นงานแล้วควยมีการให้ รางวัลสินน้ำใจแก่เขา เพื่อเป็นกำลังใจในการทำงานขึ้นต่อไป

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจาก
หลายๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอาจารย์อาวรณ์ เสนศักดิ์ และอาจารย์ศุภสมบุรณ์
อึ้งรัตนกร ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางตั้งแต่ต้น ชาวเจ้าครู
ลึกซึ้งในบุญคุณอย่างยิ่ง อีกทั้งอาจารย์ขรรค์รัตน์ ยางสูง และอาจารย์สุรพล เศรษฐบุตร
ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการ ปัญหาพิเศษ โดยให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก
ไข รวมถึงเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรอำเภอยาย้อย และแมบนเกษตรกรอำเภอยาย้อย จังหวัด
เพชรบุรี ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือคานข้อมูลข่าวสารต่างๆ จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ
โอกาสนี้

ท่านสุดท้ายที่จะกล่าวถึงและเป็นผู้สร้างหลักให้แก่วิถีของชาวเจ้า คือ บิดา มารดา
ผู้ให้กำเนิด ที่ให้ความช่วยเหลือทางการศึกษามาโดยตลอด ดังนั้นหากการศึกษาสิ่งนี้มีความดี
อยู่บางนั้นคือ ผลของการกระทำของบิดามารดาให้กำเนิด แ่หากเกิดการผิดพลาดประการใด
นั้นเป็นเพราะความบกพร่องของชาวเจ้าผู้ดำเนินการเอง

จำปา สหะกะโร

29 มีนาคม 2534

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์	2
บทที่ 2 แนวความคิดในการวิจัย	3
การตรวจเอกสาร	3
บทความทางวิชาการ	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	6
การเก็บรวบรวมข้อมูล	6
การวิเคราะห์ข้อมูล	6
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	7
บทที่ 4 ผลของการศึกษา	8
สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร	8
บทบาททางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร	10
ปัญหาและแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการส่งเสริมการเกษตร	23
บทที่ 5 สรุปและขอเสนอแนะ	25
สรุปผลการศึกษา	25
ขอเสนอแนะ	26
เอกสารอ้างอิง	28
ภาคผนวก	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงบทบาทในการทำงานของแม่บ้านเกษตรกร	10
2	แสดงบทบาททางด้านการผลิตพืช	11
3	แสดงบทบาททางด้านการผลิตสัตว์	12
4	แสดงบทบาททางด้านการธุรกิจเกษตร	13
5	แสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของแม่บ้าน- เกษตรกรด้านเศรษฐกิจ	15
6	แสดงสภาพการเข้าร่วมกลุ่มทางการเกษตร	18
7	แสดงบทบาทการตัดสินใจในครอบครัวด้านสังคม	19
8	แสดงบทบาทการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	20
9	แสดงความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและญาติสามัคคี	22
10	แสดงปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมการส่งเสริมการเกษตร	23
ผนวก ก.	แสดงข้อมูลพื้นฐานทางด้านการเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญของปัญหา

สภาพของสังคมในท้องที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ลักษณะของครอบครัวเกษตรกรประกอบด้วยพ่อบ้าน-เกษตรกร ภรรยา บุตร ปู่ ย่า ตา ยาย มีที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันที่ทำการ ลักษณะของอาชีพทำให้สมาชิกทุกคนต้องช่วยกันทำงานในไร่-นา และรับผิดชอบร่วมกันในรูปแบบของหุ้นส่วนมากกว่าคางคนคางทำ แขนงเกษตรกรเองต้องทำงานทั้งในไร่-นา และงานในครัวเรือน เช่น การจัดหาอาหาร การจัดบ้านเรือน การอบรมเลี้ยงดูบุตร การวางแผนครอบครัว และการช่วยพ่อบานเกษตรกรที่คิดสนใจในเรื่องต่างๆ จึงนับได้ว่าแขนงเกษตรกรเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากคนหนึ่งในการครอบครัว มีอิทธิพลในการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัวทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากสภาพปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ผ่านมาส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญต่อพ่อบานเกษตรกร โดยละเลยการส่งเสริมแขนงเกษตรกรซึ่งแท้จริงแล้วก็เป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมการเกษตรเหมือนกัน จึงเห็นสมควรศึกษามหาบทบาทของแขนงเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและการทำงานการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับแขนงเกษตรกร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษามหาบทบาทของแขนงเกษตรกรด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่มีผลต่อการส่งเสริมการเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรของแขนงเกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะทำให้ทราบสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร
2. ทำให้ทราบถึงบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการส่งเสริมการเกษตร
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการที่จะนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินงานการส่งเสริมการเกษตรกับแม่บ้านเกษตรกรอย่างเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้วิจัย ทำการศึกษามหาชนของแม่บ้านเกษตรกรของงานส่งเสริมการเกษตร อ.เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2533 - มีนาคม 2534 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple random Sampling จำนวน 120 คน

นิยามศัพท์

แม่บ้านเกษตรกร หมายถึง ภรรยาของเกษตรกรหรือบุตรหลานหญิงของเกษตรกรที่พ้นคุณสมบัติจากการเป็นสมาชิกยุวเกษตรกร ถ้าเป็นโสดมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ทำอยู่เป็นประจำและทำรายได้ให้กับครอบครัวเป็นประจำ ปริมาณของรายได้มากกว่ารายได้จากอาชีพอื่นๆ

สมาชิกกลุ่ม หมายถึง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร เช่น กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร

บทบาททางเศรษฐกิจ หมายถึง กิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมเพื่อความกินคือญาติของครอบครัว เช่น เกี่ยวกับอาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว การผลิต การจำหน่าย การตลาด การกู้เงิน การบริการเพื่อชลประทาน การผลิตพืช-สัตว์ เป็นต้น

บทบาททางสังคม หมายถึง กิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกร มีส่วนร่วมทั้งภายในครอบครัวและชุมชน เช่น เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม ประเพณี กีฬา ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

แนวความคิดในการวิจัย

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. บทความทางวิชาการ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บทความทางวิชาการ

พิงพิศ กุลยพัชร (2530:148-150) กล่าวว่าในชนบทของประเทศ บทบาทของสตรีแม्यानส่วนใหญ่ในสังคมมักจะอยู่ในครอบครัวได้แก่ดูแลงานบ้านให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ควบคุมค่าใช้จ่ายในบ้าน อบรมบุตรธิดา ช่วยเหลือสามีทำงานในไร่นาเพื่อการเลี้ยงชีพ และร่วมตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกิจเกษตร แต่สตรียังขาดความรู้ มีการศึกษาค่ำ เนื่องจากความยากจนขาดทุนทรัพย์ที่จะส่งเสริมให้ได้เรียนสูง ประกอบกับลักษณะของสังคม ชนบทชนบทย่อมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวชนบท ถือว่าสตรีไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เพียงแต่เตรียมตัวเป็นแม्यानในอนาคตเท่านั้น หลังจากนั้นก็ช่วยหัวหน้าครอบครัวคือช่วยทำงานบ้าน ทำไร่ ทำนา ซึ่งคิดว่าไม่ต้องใช้ความรู้สูง เนื่องจากชนบทย่อมประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกัน มานี้เองก็มีส่วนทำให้สตรีส่วนใหญ่ในชนบทอยู่แต่ในบ้าน จะมีการสังคมบ้างก็เฉพาะบ้านใกล้เคียง ไม่มีโอกาสได้คุ้นเคยกับคนภายนอก จึงมีประสบการณ์แคบและจำกัด มีความรู้และความสนใจต่อโลกภายนอกน้อย แต่ก็นับว่าสตรีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาครอบครัวและสังคม

สดามันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2531: 68-69) ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องบทบาทของสตรีไทยในการพัฒนาประเทศ ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้ คือ ในการศึกษาเรื่องสตรี ไม่ควรมองแต่เฉพาะจุดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ควรศึกษาเป็นระบบโดยมองประเด็นปัญหาในบริบทของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชนบทย่อมประเพณี และโครงสร้างของสังคมไทย ซึ่งสามารถแยกการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็นคือ ประเภทของปัญหาและประเภทของ

โอกาสและศักยภาพ สำหรับประเด็น คำนึงหาของสตรีนั้น จำเป็นต้องแก้ทัศนคติของชายด้วย เพื่อให้สตรีได้มีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจในระดับต่างๆ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (2524 : 24) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินของกลุ่มสตรี พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มสตรี ได้แก่ ความสามารถของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม กิจกรรมต่อเนื่อง ความสนับสนุนเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเงินทุนหมุนเวียน ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม ความสนับสนุนของผู้นำท้องถิ่นและการตลาด

กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (2529:66-72) ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกขององค์กรสตรี ในการพัฒนาชนบทโดยศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับรายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน การที่คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านเป็นผู้นำท้องถิ่นนั้น ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท แต่ปัจจัยด้านการได้รับการฝึกอบรม และความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานขององค์กรสตรี มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชนบท

สุภาพ พิมพาทอง (2525 : ___) ทำการศึกษาความคิดเห็นและปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความคิดเห็นของแม่บ้านที่มีต่อโครงการส่งเสริมกิจกรรมแม่บ้านสมาชิกสหกรณ์หมู่บ้านศรีฐาน อำเภอป่าตอง จังหวัดยะลา จากผลการวิจัยปรากฏว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากต่อโครงการส่งเสริมกิจกรรม แม่บ้านสมาชิกสหกรณ์และแม่บ้านสมาชิกสหกรณ์กับแม่บ้านที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ มีความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมกิจกรรมแม่บ้านสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน

สุภาพา คิสตาพร (2530 : ___) ได้ทำการศึกษาบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ เพื่อการส่งเสริมในท้องที่ 4 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งกระโจม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาปรากฏว่าแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีฐานะเป็นภรรยาของเกษตรกร อาศัยอยู่ในวัยกลางคน ประมาณครึ่งหนึ่งไม่เคยได้รับการศึกษาจึงอ่านไม่ออก :

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขียนไม่ได้ มีอาชีพหลักในการทำนา อาชีพรองได้แก่เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างปลูก ตัดอ้อย โดยทั่วไปแล้วมีฐานะทางเศรษฐกิจพอกินพอใช้ และแผนงานเกษตรกรทุกคนมีบทบาททั้งในการประกอบอาชีพร่วมกับสามี และรับผิดชอบงานภายในบ้าน แต่ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานในไร่นา มีเวลาพักผ่อนน้อยมาก ไม่ค่อยมีเวลาสังคมนอกบ้าน แม้ว่าจะมีความสนใจด้านวิชาการแต่ก็ไม่มีเวลาไปเข้ารับอบรมจากเจ้าหน้าที่ ส่วนในค่านอทธิพลในค่านสังคมและเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภายในบ้านเท่านั้น ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมและเศรษฐกิจทั้งในด้านการประกอบอาชีพและอื่นๆ นอกบ้าน ยังคงยกให้สามีเป็นผู้นำ โดยที่แผนงานเกษตรกรอาจจะมีอทธิพลหนุนอยู่ข้างหลัง



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดของอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งในอำเภอเขาย้อยมี 10 ตำบล

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ จำนวนแม่บ้านเกษตรกร 120 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาใน 5 ตำบล (50 % ของจำนวนตำบลทั้งหมด) จากนั้นในแต่ละตำบลผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive) โดยเลือกจำนวนของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตำบลที่ 1	คือ ตำบลหนองปรัง	จำนวน	30 คน
ตำบลที่ 2	คือ ตำบลเขาย้อย	จำนวน	20 คน
ตำบลที่ 3	คือ ตำบลบางเค็ม	จำนวน	30 คน
ตำบลที่ 4	คือ ตำบลห้วยโรง	จำนวน	20 คน
ตำบลที่ 5	คือ ตำบลหนองปลาไหล	จำนวน	20 คน

จากนั้นในแต่ละตำบล ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแม่บ้านที่รับการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ Simple random Sampling

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งได้ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 10 ชุด จากแม่บ้านเกษตรกรเขตลาคกระบึง และได้มีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร
- 2.1.2 ข้อมูลบทบาทด้านเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

2.1.3 ข้อมูลปัญหาและแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการส่งเสริมการ

เกษตร

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการเขียน
ปัญหาพิเศษ ซึ่งได้มาจากบทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไปนี้

1. สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาคร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

กำหนดให้ n = จำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

2. สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\text{ค่าเฉลี่ย } \bar{x} = \frac{\sum f_i x_i}{N}$$

กำหนดให้ f_i = ความถี่ของชั้นที่ i

x_i = จุดกึ่งกลางของช่วงข้อมูลแต่ละชั้น

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

Σ = ผลรวม

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร (ตารางผนวก ก)อายุ

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีอายุต่ำสุด 24 ปี อายุสูงสุด 72 ปี อายุเฉลี่ย 44 ปี แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 39.16 มีอายุระหว่าง 34-43 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.16 มีอายุระหว่าง 44-53 ปี

ศาสนา

แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 98.33 นับถือศาสนาพุทธ

การศึกษา

แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 98.33 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4

สมาชิกในครอบครัว

แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 50.83 จะมีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 5-7 คน รองลงมาคือร้อยละ 39.16 มีสมาชิกในครัวเรือน 2-4 คน

อาชีพหลัก

แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 91.67 ประกอบอาชีพการทำนาและรองลงมาคือร้อยละ 5.83 ประกอบอาชีพการทำไร่

๕.๖
พื้นที่ครอง

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ครองต่ำสุดคือ 1 ไร่ พื้นที่ครองสูงสุด 65 ไร่ พื้นที่ครองเฉลี่ย 17.93 ไร่ แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ คือร้อยละ 45.83 มีพื้นที่ครองระหว่าง 11-20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 32.5 มีพื้นที่ครองระหว่าง 21-30 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการถือครอง

จากการศึกษาพบว่าแผนานเกษตรกรรมส่วนใหญ่ถือครองละ 70.83 ไร่ที่ดินเป็นของตนเอง รองลงมาถือครองละ 25 ไร่ที่ดินเป็นของตนเองและเช่าที่ดินผู้อื่นควาย ส่วนร้อยละ 4.16 เช่าที่ดินของผู้อื่นทั้งหมด



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาททางค่านิยมธุรกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์บทบาททางค่านิยมธุรกิจ

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 86.95 มีบทบาทในการทำงานการเกษตร และรองลงมาคือ ร้อยละ 8.69 มีบทบาทในการทำงานด้านจิตสาน (ตารางที่ 1) การศึกษาค้นคว้าการผลิตพืช พืชส่วนใหญ่คือร้อยละ 65.90 แม่บ้านมีบทบาทในด้านการเพาะปลูก และรองลงมาคือ การดูแลรักษาพืชที่ปลูก การเตรียมดิน ร้อยละ 18.75, 15.34 ตามลำดับ ในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร แม่บ้านเกษตรกรทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้

ในการเพิ่มผลผลิตทางค่านิยมส่วนใหญ่คือร้อยละ 29.38 แม่บ้านมีบทบาทในการคัดเลือกพันธุ์พืชพันธุ์ที่จะใช้ปลูก และรองลงมาคือ การจัดหาปุ๋ย การจัดการที่ดี และการปรับปรุงบำรุงดิน การเลือกซื้อขายปุ๋ยร้อยละ 21.37, 17.17, 16.79, 15.26 ตามลำดับในด้านการเก็บรักษาผลผลิต ส่วนใหญ่คือร้อยละ 39.43 แม่บ้านมีบทบาทในการขนย้ายจากแปลงเข้าสู่ที่เก็บ และรองลงมาคือ การเก็บรักษา การขนย้ายเพื่อจำหน่ายการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 24.9, 18.78, 15.96 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 แสดงบทบาทในการทำงานของแม่บ้านเกษตรกร

บทบาท	จำนวน (* n=138)	ร้อยละ
งานเกษตร	120	86.95
งานจิตสาน	16	11.59
งานตัดผม	1	0.72
คหชาย	1	0.72
อื่น ๆ	4	2.89

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 บทบาททางด้านการผลิตพืช

บทบาท	จำนวน	ร้อยละ
การปลูกพืช (n = 176)		
- การเตรียมดิน	27	15.34
- การเพาะปลูก	116	65.90
- การดูแลรักษาพืชที่ปลูก	33	18.75
เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร (n=120)		
- มีส่วนร่วมในการใช้	120	100
การเพิ่มผลผลิต (n=262)		
- การคัดเลือกพันธุ์	77	29.38
- การจัดหาปุ๋ย	56	21.37
- การจัดการน้ำ	45	17.17
- การปรับปรุงบำรุงดิน	44	16.79
- การเลือกใช้ยาปราบศัตรูพืช	40	15.26
การเก็บรักษาผลผลิต (n=213)		
- การขนย้ายจากแปลงเข้าสู่โกดัง	84	39.43
- การขนย้ายเพื่อจำหน่าย	40	18.78
- การเก็บรักษา	53	24.9
- การแปรสภาพวัตถุดิบ	34	15.96
+ อื่นๆ	2	0.93

* (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่านการผลิิตส์ตัวจากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 61.67 จะไม่เลี้ยงสัตว์ โดยจะไม่มีข้อมูล และร้อยละ 38.33 มีการเลี้ยงสัตว์บทบาทของแมบ้านเกษตรกรจะมีบทบาท ในค่านการผลิิตส์ตัวส่วนใหญ่ คือร้อยละ 51.72 มีบทบาทค่านการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยง และรองลงมาคือ การคัดเลือกพันธุ์สัตว์ การเตรียมโรงเรือน ร้อยละ 39.65, 8.62 ตามลำดับ ทางค่านบทบาทในการเพิ่มผลผลิตทางค่านการผลิิตส์ตัว ไม่มีข้อมูลร้อยละ 61.66 และร้อยละ 38.33 แมบ้านเกษตรกรมีบทบาทในการเพิ่มผลผลิตทางค่านการผลิิตส์ตัว โดยส่วนใหญ่คือร้อยละ 35.38 มีบทบาทในการคัดเลือกพันธุ์สัตว์ และรองลงมา คือการจัดการสุขาภิบาลที่ดี การให้อาหารเสริมแก่สัตว์ ร้อยละ 33.84 , 30.76 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงบทบาทของแมบ้านเกษตรกรในค่านการผลิิตส์ตัว

บทบาท	จำนวน (N=120)	ร้อยละ
ไม่เลี้ยง	74	61.67
มีบทบาท	46	38.33
การผลิิตส์ตัว (n=58)		
- การคัดเลือกพันธุ์สัตว์	23	39.65
- การดูแลรักษาสัตว์	30	51.72
- การจัดเตรียมโรงเรือน	5	8.62
การเพิ่มผลผลิต (n=65)		
- การจัดการสุขาภิบาลที่ดี	22	33.84
- การคัดเลือกพันธุ์	23	35.38
- การให้อาหารเสริมแก่สัตว์	20	30.76

* ทอมไ้มากกว่า 1 คำทอม (ทอมเฉพาะแมบ้านที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ด้วย)

ทางการขายผลผลิตทางการค้าพืชและสัตว์ ส่วนใหญ่คือร้อยละ 84.16 แม้นามีบทบาทในขายผลผลิตโดยการผ่านพ่อค้าคนกลาง และร้อยละ 15.83 มีบทบาทในการขายผลผลิตเอง ทางด้านโภชนาการของบุคคลในครอบครัว แม้นาเกษตรกรจะมีการจัดเตรียมบ้านเรือนให้สะอาดและการจัดเตรียมหาอาหารสำหรับบุคคลในครัวเรือน อย่างละร้อยละ 50 ทางด้านการนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปส่วนใหญ่ คือร้อยละ 29.92 ใช้วิธีการเชื่อม รองลงมาคือการตากแห้ง การแช่เย็น การคองเค็ม การกวน ร้อยละ 24.03, 23.07, 19.23, 6.73 ตามลำดับ

ในค่านุรกิจเกษตรส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 42.97 แม้นามีบทบาทในการวางตลาดและรองลงมาคือการเลือกซื้อพันธุ์ การจัดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา การวางแผนการผลิต ร้อยละ 26.38, 24.68, 5.95 ตามลำดับ ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ ส่วนใหญ่คือร้อยละ 70 แม้นาใช้พื้นที่บริเวณบ้านให้เกิดประโยชน์โดยการปลูกผักสวนครัว และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินำมาดัดแปลงทำประโยชน์ด้านหัตถกรรม ร้อยละ 30 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงบทบาททางค่านุรกิจเกษตร

บทบาท	จำนวน	ร้อยละ
การขายผลผลิต (n=120)		
- ผ่านพ่อค้าคนกลาง	101	84.16
- ขายผลผลิตเอง	19	15.83
ด้านโภชนาการของบุคคลในครอบครัว (n=240)		
- จัดเตรียมบ้านเรือนให้สะอาด	120	50
- หาอาหารสำหรับบุคคลในครอบครัว	120	50
การแปรรูปผลผลิตการเกษตร (n=208)		
- การเชื่อม	56	26.92
- การกวน	14	6.73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

บทบาท	จำนวน	ร้อยละ
- การเชื่อม	48	23.07
- การตองเค็ม	40	19.23
- การตากแห้ง	50	24.03
ธุรกิจเกษตร (n= 235)		
- การเลือกซื้อพันธุ์	62	26.38
- การหาตลาด	101	42.97
- การจัดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา	68	24.68
- การวางแผนการผลิต	14	5.95
การใช้ทรัพยากรการเกษตรให้เกิดประโยชน์ (n=120)		
- นำมาดัดแปลงทำประโยชน์ค่าน้ำหนักกรรม	36	30
- ใช้พื้นที่บริเวณบ้านปลูกผักสวนครัว	84	70

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากในรอบปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ทางการเกษตร ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 61.67 มีการซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ทางการเกษตร ทางด้านการขายผลผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 86.67 มีการขายในด้านการจ้างแรงงานเพื่อการแรงงาน ส่วนใหญ่คือร้อยละ 76.67 มีการจ้างแรงงาน ในด้านการกู้เงิน ส่วนใหญ่คือร้อยละ 68.33 มีการกู้เงิน ในการมีส่วนร่วมตัดสินใจด้านการซื้ออุปกรณ์การเกษตร การขายผลผลิตการเกษตร การจ้างแรงงานเพื่อการเกษตร การกู้เงิน การจัดสรรค่าใช้จ่ายในครอบครัว แม่บ้านมีส่วนร่วมตัดสินใจทั้งหมด การเก็บออมมีการเก็บออมเงินเองทุกคน การสะสมทรัพย์สินส่วนใหญ่คือร้อยละ 68.33 รองลงมาคือ ผ่ากษณาการ สะสมเป็นของขวัญพรพร ร้อยละ 20.83, 15.83 ตามลำดับ แม่บ้านมีส่วนร่วมตัดสินใจทั้งหมด

ปริมาณเงินสะสมของครอบครัวของแม่บ้านในปีที่ผ่านมา ปริมาณเงินสะสมต่ำสุดคือ 2,500 บาทต่อปี ปริมาณเงินสะสมคือ 6,000 บาทต่อปี ปริมาณเงินสะสมเฉลี่ย 4533.33 บาท และส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 54.16 มีปริมาณเงินสะสมประมาณ 4,001-5000 บาทต่อปี รองลงมาคือ 3,001 - 4,000 บาทต่อปี ร้อยละ 23.33 ในการให้เงินกู้แก่ผู้อื่น ส่วนใหญ่คือร้อยละ 93.33 ไม่ให้เงินกู้และให้เงินกู้แก่ผู้อื่น ร้อยละ 6.67 ซึ่งแม่บ้านมีส่วนร่วมตัดสินใจทั้งหมด เกี่ยวกับหนี้สิน ส่วนใหญ่คือร้อยละ 68.33 ครอบครัวของแม่บ้านเกษตรกรจะมีหนี้สิน(ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของแม่บ้านคานเศรษฐกิจ

บทบาท	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
<u>ซื้ออุปกรณ์การเกษตร</u>		
- ไม่ซื้อ	46	38.33
- ซื้อ	74	61.67
แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	74	100
<u>ขายผลผลิตทางการเกษตร</u>		
- ไม่ขาย	16	13.33
- ขาย	104	86.67
แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	104	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

บทบาท	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
การจ้างแรงงานเพื่อการเกษตร		
- ไม่มีการจ้าง	28	23.33
- จ้าง	92	76.67
แม่บ้านมีส่วนร่วมช่วยตัดสินใจ	92	100
การกู้เงิน		
- ไม่มีการกู้	38	31.67
- มีการกู้	82	68.33
แม่บ้านมีส่วนร่วมช่วยตัดสินใจ	82	100
การจัดสรรค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว		
- มีการจัดสรรโดยที่แม่บ้านมีส่วนร่วมตัดสินใจ	120	100
การเก็บออมเงิน		
- เก็บออมเงินเอง	120	100
การสะสมทรัพย์สิน		
- สะสมเป็นเงินสดไว้ที่บ้าน	82	68.33
- สะสมเงินทองรูปพรรณ	19	15.83
- ผ่ากษณาการ	25	20.83
แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	120	100
ปริมาณเงินสะสม		
2001, 3000 บาท	15	12.5
3001, 4000 บาท	28	23.33
4001, 5000 บาท	65	54.16
5001, 6000 บาท	12	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

บทบาท	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
ปริมาณสะสมต่ำสุด = 2,500 บาท		
ปริมาณสะสมสูงสุด = 6,000 บาท		
ปริมาณเฉลี่ย = 4,533.33 บาท		
<u>การให้เงินกู้</u>		
- ไม่ใหญ่	112	93.33
- ใหญ่	8	6.67
หมายเหตุ : แขนงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	8	100
<u>หนี้สินของครอบครัว</u>		
- ไม่มี	38	31.67
- มี	82	68.33

ผลการวิเคราะห์บทบาททางค่านิยม

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 60 เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร โดยมีบทบาทเป็นสมาชิกร้อยละ 93.05 และเป็นผู้นำกลุ่มร้อยละ 6.94 แม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มทางการเกษตร มีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ แปรรูป กระดาษหนังสือพิมพ์ และการทำอาหาร อย่างละร้อยละ 50 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงสภาพการเข้าร่วมกลุ่มทางการเกษตร

บทบาท	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร (n=120)		
- ไม่เป็น	48	40
- เป็น	72	60
บทบาทของแม่บ้านในกลุ่ม (n=72)		
- เป็นผู้นำกลุ่ม	5	6.94
- เป็นสมาชิกกลุ่ม	67	93.05
การรวมกิจกรรมกลุ่ม		
เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (n=144)		
- แปรรูปกระดาษหนังสือพิมพ์	72	50
- การทำอาหาร	72	50

ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากการที่สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน แม่บ้านไม่มีส่วนในการตัดสินใจทั้งหมด ส่วนในด้านการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการแก้ปัญหาของบุตร เมื่อบุตรมีปัญหาแม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งหมด

ในการใช้สิทธิในการเลือกผู้นำชุมชนและผู้แทนราษฎร แม่บ้านเกษตรกรไปใช้สิทธิทั้งหมดทุกคน เกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา ส่วนใหญ่คือร้อยละ 52.5 ทำบางครั้งคราว และรองลงมาคือ ทำเป็นประจำร้อยละ 47.5 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงบทบาทการตัดสินใจในครอบครัวคานสังคม

บทบาท	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
<u>การให้สมาชิกครอบครัวร่วมกิจกรรมชุมชน</u>		
- ไม่มีส่วนตัดสินใจ	120	100
<u>การศึกษา, การอบรมสั่งสอนบุตร, การแก้ปัญหาของบุตร</u>		
- มีส่วนร่วมตัดสินใจ	120	100
<u>การใช้สิทธิ</u>		
- เลือกผู้นำชุมชน	120	100
- เลือกผู้แทนราษฎร	120	100
<u>การทำกิจกรรมภายในชุมชน</u>		
ให้ความร่วมมือ	120	100
<u>กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา</u>		
- ทำเป็นประจำ	57	47.5
- ทำบางครั้งคราว	63	52.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษามหาชนของแม่บ้านเกษตรกรด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทุกคนมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยความถี่ของการพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คือ เกษตรตำบล ความถี่ต่ำสุดในการพบ 1 ครั้งต่อปี ความถี่สูงสุด คือ 9 ครั้งต่อปี ความถี่ในการพบโดยเฉลี่ยประมาณ 5.6 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 54.16 จะพบในช่วง 4-6 ครั้งต่อปี รองลงมาคือ ร้อยละ 33.33 จะพบในช่วง 1-3 ครั้งต่อปี ส่วนเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตร ความถี่ต่ำสุดในการพบ 1 ครั้งต่อปี ความถี่สูงสุดในการพบ 9 ครั้งต่อปี โดยเฉลี่ยประมาณ 4.46 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 45 แม่บ้านจะมีการพบปะกับเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตร 4-6 ครั้งต่อปี รองลงมาคือ ร้อยละ 35 จะมีการพบในช่วง 1-3 ครั้งต่อปี

แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรจะได้รับการอบรมเรื่อง อาหาร และโภชนาการ การแปรรูปอาหาร ค่าน้ำดื่ม โดยสมาชิกกลุ่มให้ความสนใจอย่างละร้อยละ 33.33 ส่วนสื่อที่ใช้ในการรับข่าวสารการเกษตร ที่นิยมมากที่สุด คือ ร้อยละ 47.77 จะได้รับจากทีวี และรองลงมาคือ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 38.22, 14.01 ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงบทบาทการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

บทบาท	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
<u>การพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม</u>		
เคยพบ	120	100
<u>ความถี่ในการพบ เกษตรตำบล</u>		
1-3 ครั้งต่อปี	40	33.33
4-6 ครั้งต่อปี	65	54.16
7-9 ครั้งต่อปี	15	12.50

ตารางที่ 8 (ต่อ)

บทบาท	จำนวน(n=120)	ร้อยละ
เคยพบต่ำสุด 1 ครั้งต่อปี		
เคยพบสูงสุด 9 ครั้งต่อปี		
ค่าเฉลี่ย 5.6 ครั้งต่อปี		
<u>ความถี่ในการพบกับเคทกิจเกษมทร</u>		
1-3 ครั้งต่อปี	42	35
4-6 ครั้งต่อปี	54	45
7-9 ครั้งต่อปี	24	20
ความถี่ต่ำสุด 1 ครั้งต่อปี		
ความถี่สูงสุด 9 ครั้งต่อปี		
ความถี่เฉลี่ย 4.46 ครั้งต่อปี		
<u>การเข้ารับการอบรม (n=216)*</u>		
- อาหารและโภชนาการ	72	33.33
- การแปรรูปอาหาร	72	33.33
- ค่านวัตกรรม	72	33.33
<u>สื่อในการรับข่าวสารการเกษตร (n=157)*</u>		
- ทีวี	75	47.77
- วิทยุ	60	38.22
- หนังสือพิมพ์	22	14.01

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ในการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและญาติสามีมพบว่าแม्यानเกษตรกร
ที่ทำการศึกษามีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน โดยเข้ากับเพื่อนบ้านได้ดีทุกคน และกับญาติสามีม
เพื่อนสามีมส่วนใหญ่คือร้อยละ 91.67 แม्यानเกษตรกรจะรู้จักทุกคน และรองลงมาคือร้อยละ
8.33 ที่รู้จักเพียงบางคน (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน และญาติสามีม

ความสัมพันธ์	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
<u>เพื่อนบ้าน</u>		
เข้ากับเพื่อนบ้านได้ดี	120	100
<u>ญาติสามีมและเพื่อนสามีม</u>		
รู้จักทุกคน	110	91.67
รู้จักเฉพาะบางคน	10	8.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตร

จากผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 43.05 ของแม่บ้านที่เข้าร่วมกลุ่มทางการเกษตรมีปัญหาด้านสมาชิกของกลุ่ม โดยส่วนใหญ่คือร้อยละ 67.74 ของสมาชิกกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมกลุ่ม รองลงมาได้แก่ปัญหาด้านเงินทุน ส่วนใหญ่แล้ว ร้อยละ 60 สมาชิกยืมแล้วไม่คืนตามกำหนด ด้านปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการดำเนินงาน ส่วนใหญ่คือร้อยละ 62.5 คณะกรรมการไม่อุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม และรองลงมาคือ คณะกรรมการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 37.5 ปัญหาด้านการจัดการ ส่วนใหญ่คือร้อยละ 96.83 ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ มีเพียงร้อยละ 4.17 เท่านั้น ที่มีปัญหาด้านการจัดการเกี่ยวกับฝ่ายจัดการขาดความรู้ในเรื่องคุณภาพผลผลิต ส่วนในการแก้ปัญหาของกลุ่ม ร้อยละ 100 สมาชิกร่วมกันคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาในการเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มของแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 100 แม่บ้านเกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมการส่งเสริมการเกษตร

ปัญหาของกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ปัญหาด้านเงินทุน</u>	(n=30)*	41.66
- สมาชิกยืมแล้วไม่คืนตามกำหนด	18	60
- ขาดแหล่งเงินทุนไม่ได้	12	40
<u>ปัญหาด้านสมาชิก</u>	(n=31)*	43.05
- สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมกลุ่ม	21	67.74
- สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่ม	5	16.12
- สมาชิกขาดความภาคภูมิใจต่อกลุ่ม	5	16.12
<u>ปัญหาด้านคณะกรรมการดำเนินงาน</u>	(n=8)*	11.11
- คณะกรรมการไม่อุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ต่อกลุ่ม	5	62.5
- คณะกรรมการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	3	37.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ปัญหาของกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ปัญหาคำานการจัการ</u>	(n = 3)*	4.17
- ฝ่ายจัการขาดความรู้ในเรื่องคุณภาพผลผลิต	3	100
<u>การแก้ปัญหากลุ่ม</u>	(n = 72)*	
- สมาชิกร่วมกันแก้ปัญห	72	100
<u>การเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม</u>		
- แผนงานเกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วม	120	100

* ทอมเฉพาะสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2533

สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 34-43 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 5-7 คน มีอาชีพหลักคือการทำนา มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครอบครัวละ 17.93 ไร่ แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง

บทบาททางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ มีบทบาทในการทำงานเกษตรในด้านการผลิตพืช บทบาทที่สำคัญคือ การเพาะปลูก ทางด้านการเพิ่มผลผลิต บทบาทที่สำคัญคือ การคัดเลือกพันธุ์ ในด้านการเก็บรักษาผลผลิต ส่วนใหญ่คือบทบาททางการขนย้ายจากแปลงเข้าสู่ที่เก็บ โดยที่แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในการใช้เครื่องมือทางการเกษตร ทางด้านการผลิตสัตว์ บทบาทที่สำคัญ คือ การดูแลรักษาสัตว์ การคัดเลือกพันธุ์ โดยการขายผลผลิตต่อแม่บ้านพ่อค้าคนกลาง บทบาทด้านธุรกิจเกษตร คือการหาตลาด ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ โดยการใช้หมักรวมานปลูกผักสวนครัว การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่นิยมวิธีเชื่อม เกี่ยวกับโภชนาการของบุคคลในครอบครัว โดยการเตรียมบ้านเรือนให้สะอาดและการเตรียมอาหาร

ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการขอร้องการเกษตร การขายผลผลิตผลการจ้างแรงงานเพื่อการเกษตร การกู้เงิน การจัดสรรค่าใช้จ่ายในครอบครัว การสะสมทรัพย์ แม่บ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทในการตัดสินใจรวมควยทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาททางด้านสังคม

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ เข้าร่วมกลุ่มทางการเกษตร โดยมีบทบาทเป็นสมาชิก กิจกรรมที่เข้าร่วมคือการแปรรูปกระดาษหนังสือพิมพ์ การทำอาหาร แม่บ้านไม่มีส่วนในการตัดสินใจให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน แต่ด้านการศึกษาอบรมสั่งสอน การแก้ปัญหาของบุตร การให้เงินกู้ แม่บ้านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ส่วนใหญ่ครอบครัวแม่บ้านเกษตรกรจะมีหนี้สิน ปริมาณเงินสะสมเฉลี่ยประมาณครอบครัวละ 4533.33 บาทต่อปี ในการใช้สิทธิเลือกผู้นำหมู่บ้านและยูแทนราษฎร แม่บ้านไปใช้สิทธิ และร่วมทำกิจกรรมในชุมชน เกี่ยวกับศาสนา

แม่บ้านเกษตรกรพบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คือเกษตรกรตำบลเฉลี่ยปีละ 5.6 ครั้งต่อปี เจ้าหน้าที่เขตเกษตร 4.46 ครั้งต่อปี โดยเข้ารับการอบรมด้านอาหารและโภชนาการ การแปรรูปอาหาร ทัศนกรรม แม่บ้านรับข่าวสารการเกษตรส่วนใหญ่ทางทีวี ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน และญาติสามีเป็นไปอย่างดี

ปัญหาของกลุ่ม

ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสมาชิกของกลุ่ม ในด้านสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรม กลุ่มสมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มและสมาชิกขาดความภักดีต่อกกลุ่ม ตามลำดับ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสมาชิกก็ช่วยกันแก้ปัญหาแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2533 เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการติดต่อพบปะกับแม่บ้านเกษตรกรเป็นประจำเพื่อจะทำให้งานส่งเสริมการเกษตรบรรลุเป้าหมายเร็วขึ้น
2. งานส่งเสริมการเกษตรจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ต้องรับความร่วมมืออย่างจริงจังจากตัวแม่บ้านเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเข้า

ร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรชี้แจงให้แม่บ้านเกษตรกรให้ความร่วมมือและใช้เวลาบางส่วนเพื่อรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้าไปเผยแพร่

3. มีการอบรมและให้ความรู้ความเข้าใจให้สมาชิกแม่บ้านเกษตรกรทราบถึงหลักการวิธิตำเนินกิจกรรมของกลุ่มและวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่มด้วย

4. กิจกรรมของกลุ่มควรวิเคราะห์จากความต้องการของแม่บ้านเกษตรกรก่อนที่จะเริ่มทำเนื่งกิจกรรม เพื่อที่จะได้รับความร่วมมือ และเพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มทางการเกษตรให้มากยิ่งขึ้น

5. เกี่ยวกับคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและฝ่ายจัดการ ควรมีการอบรมและพาไปศึกษางานของกลุ่มอื่นๆ เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ เมื่อเสร็จสิ้นงานแต่ละอย่างแล้ว ควรจะมีสินน้ำใจตอบแทนให้แก่เขาบ้าง เพื่อเป็นกำลังใจในการทำงานชั้นต่อไป



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กองวิจัยและประเมินผล, กรมพัฒนาชุมชน. 2524 น. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่สนับสนุนอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลุ่มสตรี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน.

. 2529. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ. (อัคราเนนา)

๙ พึ่งพิศ ดุสยพัชร์. 2530. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทเอเชียเพรสจำกัด.

สถานันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. 2532. รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง บทบาทของสตรีไทยในการพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ไทยมิตรการพิมพ์

สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์. 2523. โครงการศึกษาเรื่องสตรีไทยต่อค่านิยมของสตรีไทยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพฯ . (อัคราเนนา)

สุภาพ พิมพ์ทอง. 2525. ความคิดเห็นของแม่บ้านที่มีต่อโครงการส่งเสริมกิจกรรมแม่บ้านสมาชิกสหกรณ์ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านศรีฐานอำเภอป่าแก้ว จังหวัดยโสธร. พระนคร : วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโททางพัฒนาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุอาภา คิสตาพร. 2530. การศึกษานิทรรศการของแม่บ้านเกษตรกรในค่านิยมและเศรษฐกิจเพื่อการส่งเสริมในท้องที่ 4 หมู่บ้าน ต.ทุ่งกระโจม อ.กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. พระนคร : วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโททางพัฒนาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

ตารางผนวก ก. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
24-33	17	14.16
34-43	47	39.16
44-53	35	29.16
54-63	18	15
64-73	3	2.5
อายุต่ำสุด 24 ปี		
อายุสูงสุด 72 ปี		
อายุเฉลี่ย 43.58 ปี		
ศาสนา		
พุทธ	118	98.33
อิสลาม	1	0.03
คริสต์	1	0.03
การศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	118	98.33
ประถมศึกษาปีที่ 6	2	1.67
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2-4 คน	47	39.16
5-7 คน	61	50.83
8-10 คน	12	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวก ก (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกต่ำสุด	2 คน	
จำนวนสมาชิกสูงสุด	9 คน	
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย	5 คน	
อาชีพหลัก		
ทำนา	110	91.67
ทำไร่	7	5.83
เลี้ยงสัตว์	3	2.5
พื้นที่ครอง		
ต่ำกว่า 11 ไร่	9	7.5
11-20 ไร่	55	45.83
21-30 ไร่	39	32.5
31-40 ไร่	14	11.67
มากกว่า 40 ไร่	3	2.49
พื้นที่ครองต่ำสุด	1 ไร่	
พื้นที่ครองสูงสุด	65 ไร่	
พื้นที่ครองเฉลี่ย	17.93 ไร่	
ลักษณะการถือครอง		
ที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด	85	70.83
เช่าที่ดินผู้อื่นทั้งหมด	5	4.16
เป็นเจ้าของและเช่า	30	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การศึกษามหาวิทยาลัยของแมงานเกษตรกรต่อการศึกษาเสริมการเกษตร อ.เขาย้อย
จังหวัดเพชรบุรี

คำแนะนำ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับคำตอบและเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแมงานเกษตรกร

1. ชื่อ นามสกุล
2. อายุปี
3. ศาสนา
4. ระดับการศึกษา
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว
6. อาชีพหลัก
7. ขนาดพื้นที่ถือครองไร่
8. ลักษณะการถือครอง
 - () ที่ดินเป็นของตนเอง
 - () เขาที่ดินผ่อนทั้งหมด
 - () เป็นเจ้าของและเช่าควย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 บทบาททางด้านการเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

ก. บทบาททางด้านการเศรษฐกิจ

1. แม่บ้านมีบทบาทในการทำงานต่อไปนี้หรือไม่

- | | |
|---------------------------------------|-----------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> งานเกษตร | <input type="checkbox"/> ทัดผม |
| <input type="checkbox"/> จักสาน | <input type="checkbox"/> ค้าขาย |
| <input type="checkbox"/> หมอกกลางบ้าน | <input type="checkbox"/> อื่นๆระบุ..... |

2. ในด้านการผลิตทางการปลูกพืช แม่บ้านมีบทบาทในด้านใดบ้าง พร้อมยกตัวอย่าง

- จากเตรียมดิน
- การเพาะปลูก
- การดูแลรักษาพืชที่ปลูก
- อื่น ๆ ระบุ

3. เกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้ทางการเกษตร แม่บ้านมีส่วนร่วมในการใช้หรือไม่

- ไม่ใช่
- ใช่ ระบุ

4. ในการเพิ่มผลผลิต แม่บ้านมีบทบาทอะไรบ้าง

- | | |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> ด้านการคัดเลือกพันธุ์ | <input type="checkbox"/> ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน |
| <input type="checkbox"/> ด้านการจัดหาปุ๋ย | <input type="checkbox"/> ด้านการเลือกใช้ยาปราบศัตรูพืช |
| <input type="checkbox"/> ด้านการจัดการน้ำ | <input type="checkbox"/> อื่น ๆ ระบุ |

5. ในด้านการเก็บรักษาผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวแม่บ้านมีบทบาทอย่างไรบ้าง

- ในเรื่องการขนย้ายจากแปลงเข้าสู่ที่เก็บ
- การขนย้ายเพื่อจำหน่าย
- การเก็บรักษา
- การแปรสภาพวัตถุดิบ
- อื่น ๆ ระบุ.....

6. บทบาทในด้านการผลิตสัตว์
- () มีบทบาท
- () ไม่มีบทบาท
7. ในด้านการผลิตทางค่านเลี้ยงสัตว์ แม้านมีบทบาทในด้านใดบ้าง
- () คัดเลือกพันธุ์สัตว์
- () ดูแลรักษาสัตว์
- () จัดเตรียมโรงเรือน
- () อื่น ๆ ระบุ.....
8. ในการเพิ่มผลผลิตทางค่านเลี้ยงสัตว์ แม้านมีบทบาทอย่างไรบ้าง
- () จัดการสุขภาพสัตว์
- () คัดเลือกพันธุ์
- () การให้อาหารเสริมแก่สัตว์
- () อื่น ๆ ระบุ
9. ในด้านการขายผลผลิตทางค่านพืชและสัตว์ แม้านมีบทบาทด้านใดบ้าง
- () ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง
- () ขายผลผลิตเอง
- () อื่น ๆ ระบุ
10. เกี่ยวกับโภชนาการของบุคคลในครอบครัว แม้านทำอะไรบ้าง
- () การจัดบ้านเรือนให้สะอาด
- () การจัดหาอาหารสำหรับบุคคล
- () อื่น ๆ ระบุ
11. แม้านนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูป อย่างไรบ้าง
- () การเชื่อม
- () คองเค็ม
- () การกวน
- () ตากแห้ง
- () การแช่เย็น
- () อื่น ๆ ระบุ.....
12. ในด้านธุรกิจเกษตร แม้านมีบทบาทในด้านใดบ้าง
- () การเลือกซื้อพันธุ์
- () จัดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา
- () หาดตลาด
- () วางแผนการผลิต
- () อื่น ๆ ระบุ
13. ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ แม้านมีส่วนในการใช้อย่างไร และทำอะไรบ้าง ระบุ
- () นำมาคัดแปลงทำประโยชน์ด้านกิจกรรม เช่น ระบุ.....
- () ใช้พื้นที่บริเวณบ้านปลูกผักสวนครัว เช่น ระบุ.....
- () อื่น ๆ ระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ในรอบปีที่ผ่านมา มีการซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ทางการเกษตรหรือไม่
 ไม่ซื้อ
 ซื้อ
 แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่ มี
 ไม่มี
15. ในรอบปีที่ผ่านมา มีการขายผลผลิตทางการเกษตรหรือไม่
 ไม่ขาย
 ขายผลผลิต
 แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่ มี
 ไม่มี
16. ในรอบปีที่ผ่านมา มีการจ้างแรงงานเพื่อการเกษตรหรือไม่
 กี่ครั้ง
 ไม่จ้าง
 มีการจ้างแรงงาน
 แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่ มี
 ไม่มี
17. ในรอบปีที่ผ่านมา ในครอบครัวของแม่บ้านมีการกู้เงินหรือไม่
 ไม่กู้
 กู้
 แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่ มี
 ไม่มี
18. ในการจัดสรรค่าใช้จ่ายในครอบครัว แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่
 ไม่
 มี
19. ในด้านการเก็บเงินออมภายในครอบครัว แม่บ้านมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
 เก็บออมเงินเอง
 อื่น ๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

20. ในการสะสมทรัพย์ของครอบครัว แม่บ้านทำอะไรบ้าง
- () สะสมเป็นเงินสดไว้ที่บ้าน () ฝากธนาคาร
- () สะสมเป็นทองรูปพรรณ () ไม่มีการสะสม

21. จากข้อ 20 แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่
- () ไม่ () มี

22. ปริมาณเงินสะสมของครอบครัวต่อปี ประมาณ.....บาท

23. ในการให้เงินกู้แก่ผู้อื่นแม่บ้านมีส่วนร่วมในการให้หรือไม่
- ไม่
- ให้
- แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่ () มี
- () ไม่มี

๒๔. ในครอบครัวของแม่บ้านมีหนี้หรือไม่

() ไม่

() มี

ข. บทบาททางศาสนสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

1. แม่บ้านเป็นสมาชิกของกลุ่มทางการเกษตร หรือไม่

() ไม่

() เป็น

2. แม่บ้านมีบทบาทอย่างไรในกลุ่ม

() เป็นผู้นำกลุ่ม

() เป็นสมาชิก

3. ในรอบปีที่ผ่านมา แม่บ้านร่วมงานกิจกรรมกลุ่มอย่างไรบ้าง ระบุ

1.

2.

4. ในรอบปีที่ผ่านมา แม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้สมาชิกในครอบครัวร่วมกิจกรรมในชุมชนกี่ครั้ง

() ไม่มีส่วนตัดสินใจเลย

() สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม.....ครั้ง

แม่บ้านช่วยตัดสินใจครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ในด้านการศึกษาของบุตร แหม่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่
 ไม่
 มี
6. ในการอบรมสั่งสอนบุตร แหม่บ้านมีส่วนร่วมในการให้การอบรมหรือไม่
 ไม่
 มี
7. เมื่อบุตรมีปัญหา แหม่บ้านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของบุตรหรือไม่
 ไม่
 มี
8. ในการใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน แหม่บ้านไปใช้สิทธิหรือไม่
 ไม่ไป
 ไป
9. ในการใช้สิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร แหม่บ้านไปใช้สิทธิหรือไม่
 ไม่ไป
 ไป
10. ในการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในหมู่บ้าน แหม่บ้านให้ความร่วมมือหรือไม่
 ไม่ให้ความร่วมมือ
 ให้ความร่วมมือ
11. เกี่ยวกับการทำกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา แหม่บ้านมีส่วนร่วมหรือไม่
 ไม่
 มี ระบุ () ทำเป็นประจำ
 ทำบางครั้งคราว
12. การติดต่อขอพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล, เจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตร)
 ไม่เคยพบ
 เคยพบ
13. ความดีของการขอพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของแหม่บ้าน
 1. เกษตรตำบล จำนวน..... ครั้งต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จำนวนที่เคหกิจเกษตร จำนวน ครั้งต่อปี
3. อื่นๆ ระบุ จำนวน.....ครั้งต่อปี
14. ในการเข้าร่วมการฝึกอบรมแผนงานเข้าร่วมหรือไม่
- | <u>เรื่อง</u> | <u>เข้าร่วม</u> |
|------------------|-----------------|
| อาหารและโภชนาการ | |
| การแปรรูปอาหาร | |
| หัตถกรรม | |
15. ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรและสื่อในการรับข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1)
- () ทีวี
- () วิทยุ
- () หนังสือพิมพ์
16. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน
- () เข้ากับเพื่อนบ้านได้ดี
- () เข้าไม่ได้เลย
- () อื่น ๆ ระบุ
17. การตั้งคัมภีร์ญาติสามมีและเพื่อนสามมี
- () รู้จักทุกคน
- () ไม่รู้จักเลย
- () รู้จักบางคน
- () อื่น ๆ ระบุ

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการส่งเสริมการเกษตร

1. ในกลุ่มที่ท่านเป็นสมาชิกมีปัญหาด้านใดบ้าง

- () เงินทุน
- () สมาชิก
- () คณะกรรมการดำเนินงาน
- () อื่น ๆ ระบุ

2. ปัญหาเกี่ยวกับเงินทุน มีปัญหาอะไรบ้าง

- () สมาชิกยืมแล้วไม่คืนตามกำหนด
- () คณะกรรมการดำเนินงานไม่ซื่อสัตย์
- () หาแหล่งเงินกู้ไม่ได้
- () อื่น ๆ ระบุ

3. ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกภายในกลุ่ม มีอะไรบ้าง

- () สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมกลุ่ม
- () สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่ม
- () สมาชิกขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับ
- () สมาชิกขาดความกตัญญูต่อกัน
- () อื่น ๆ ระบุ

4. เกี่ยวกับคณะกรรมการดำเนินงานภายในกลุ่มของท่านมีปัญหาด้านใดบ้าง

- () คณะกรรมการไม่อุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม
- () คณะกรรมการทำตัวอย่างที่ไม่ดีแก่สมาชิก
- () คณะกรรมการมีพฤติกรรมทุจริต
- () คณะกรรมการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- () อื่น ๆ ระบุ

5. ในด้านเกี่ยวกับการจัดการภายในกลุ่มของท่านมีปัญหาหรือไม่
- () ไม่มี
- () มี ระบุ () การปฏิบัติงานคอยประสิทธิภาพ
- () ฝ่ายจัดการมีการทุจริต
- () ฝ่ายจัดการขาดความรู้ในเรื่องคุณภาพผลิตภัณฑ์
- () อื่น ๆ ระบุ
6. เมื่อกลุ่มมีปัญหาเกิดขึ้น ส่วนมากจะทำอย่างไร
- () สมาชิกร่วมกันคิดแก้ปัญหา
- () ผู้นำกลุ่มแก้ปัญหาเพียงลำพัง
- () ไม่มีการแก้ปล่อยตามยถากรรม
- () อื่น ๆ ระบุ
7. ในการเข้าร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม ท่านมีปัญหาอะไรบ้าง
- () ไม่มีเวลาเข้าร่วม
- () ไม่สนใจ
- () เข้าร่วมกลุ่มแล้วเพื่อรวมกลุ่มไม่ยอมรับ
- () อื่น ๆ ระบุ

